

Національний технічний інститут «Харківський політехнічний університет»

(повне найменування вищого навчального закладу)

Кафедра (циклова комісія) Організації виробництва та управління персоналом

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор
з навчальної роботи

“ _____ ” _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ до спеціальності «Міжнародні економічні відносини»

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини»

(шифр і назва спеціальності)

інститут, факультет, відділення ЕКОНОМІЧНИЙ

(назва інституту, факультету, відділення)

Харків 2017 рік

Робоча програма «Вступ до спеціальності Міжнародні економічні відносини» для підготовки бакалаврів галузі знань: 29 «Міжнародні відносини», спеціальності: 292 «Міжнародні економічні відносини».

„___” _____, 20__ року – __ с.

Розробник: Посохов І. М., професор, д.е.н.

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

_____
(підпис) (Посохов І. М.)
(прізвище та ініціали)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри «Організації виробництва та управління персоналом»

Протокол від. “___” _____ 20__ року № ___

Завідувач кафедри «Організації виробництва та управління персоналом»

_____
(підпис) (_____) (прізвище та ініціали)
“___” _____ 20__ року

Схвалено навчально-методичною комісією вищого навчального закладу за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини».

Протокол від. “___” _____ 20__ року № ___

“___” _____ 20__ року Голова _____
(підпис) (_____) (прізвище та ініціали)

© Посохов І. М., 2017.

© НТУ «ХП», 2017.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 4	Галузь знань <u>29 «Міжнародні відносини»</u> (шифр і назва)	Нормативна	
	Спеціальність: 292 «Міжнародні економічні відносини» (шифр і назва)		
Модулів – 2		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне завдання (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		1-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 2,6	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>бакалавр</u>	Лекції	
		32 год.	-год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	-год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
42 год.	- год.		
		Індивідуальні завдання: год.	
		Вид контролю: іспит	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 0,6

для заочної форми навчання – 0,1

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання дисципліни є забезпечення професійної підготовки студентів за спеціальністю “ Міжнародні економічні відносини ” і полягає у формуванні у майбутніх фахівців системи спеціальних знань з проблем розвитку та сучасного стану міжнародних економічних відносин на основі вивчення закономірностей взаємодії національних економік та міжнародних економічних організацій у сферах міжнародного обміну товарами, руху факторів виробництва та формування міжнародної економічної політики держав в сучасних умовах глобалізації..

Завдання дисципліни - формування у майбутніх фахівців системи знань про основні форми МЄВ (міжнародну торгівлю, міжнародний рух капіталів, валютно-фінансові та кредитні відносини, науково-технологічний обмін, міжнародну міграцію робочої сили тощо), сучасні форми активізації МЄВ (вільні економічні зони, транснаціональні корпорації); визначення місця і ролі України в міжнародних економічних відносинах, перспективи участі країни в світогосподарських зв'язках.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати :

- основні риси та структуру світового господарства;
- структуру міжнародних економічних відносин;
- міжнародні валютні відносини;
- стан і перспективи сучасних інтеграційних процесів;
- суть міжнародного бізнесу.

вміти :

- аналізувати економічні відносини України з країнами міжнародного співтовариства;
- аналізувати дію економічних законів на міжнародному рівні;
- визначати показники обсягів, динаміки, результативності та ефективності міжнародних торговельних, інвестиційних, валютно-фінансових відносин на різних рівнях господарювання;
- аналізувати стан зовнішньо-торгівельної, валютно-кредитної та виробничо-інвестиційної політики України та країн світу;
- проводити порівняльний аналіз щодо загроз та переваг для вітчизняних підприємств при виході на різні сегменти міжнародних товарних, фінансових, валютних ринків.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи МЄВ

Тема 1. Предмет і завдання дисципліни «Вступ до спеціальності Міжнародні економічні відносини».

Предмет вивчення дисципліни, її місце серед інших економічних дисциплін, структура і логіка викладання. Значення в підготовці спеціалістів. Мета, завдання і нові підходи до вивчення курсу, його інформаційно-методичне забезпечення [1; 2; 24; 25].

Тема 2. Міжнародні економічні відносини в системі світового господарства.

Світове господарство (СГ): сутність, елементи і суб'єкти, фактори розвитку. Міжнародна господарча взаємодія. Якісний і кількісний аспекти розвитку СГ. Головні тенденції формування СГ, рівні і цикли його розвитку.

Нерівномірність соціально-економічного розвитку країн світу. Типологізація країн - суб'єктів світового господарства. Регіональний принцип групування і головні регіональні групи країн світу.

Соціально-економічний принцип систематизації країн світу.

Місце окремих угруповань країн у СГ і МЄВ. Провідне значення економічно розвинених країн. Країни, що розвиваються: поняття, загальні ознаки та місце у світовій економіці. Соціально-економічна структура [3; 4; 26; 27].

Тема 3. Міжнародні торговельні відносини.

Зростання ролі міжнародної торгівлі (МТ) на сучасному етапі. Міжнародна торгівля як форма МЄВ. Основні фактори зростання міжнародного товарообігу. Особливості розвитку МТ. Вплив НТР на структуру міжнародної торгівлі. Зміни в товарній структурі МТ. Стандартизація товарів на світовому ринку. Міжнародні товарні номенклатури. Штрихові коди. Міжнародна асоціація товарної нумерації «GSI». Асоціація «GSI-У країна».

Регіональна структура (географічний розподіл) МТ. Структура світового товарообігу. Головні причини і наслідки збільшення взаємної торгівлі економічно розвинених країн. Роль країн, що розвиваються в МТ. Місце нових індустріальних країн (НК) у світовій торгівлі. Країни з перехідною економікою в МТ. Проблеми реструктуризації зовнішньої торгівлі нових незалежних держав (ННД).

Монополізація світової торгівлі. Види товарних ринків за ступенем монополізації. Закритий і відкритий сектори світового ринку, їх особливості.

Кон'юнктура товарних ринків - сутність, фактори формування і розвитку, система показників вивчення й основні форми виявлення.

Ціноутворення на світовому ринку. Ціна як важливий показник кон'юнктури товарних ринків. Світова ціна, її ознаки. Фактори ціноутворення. Множинність цін на світовому ринку. Рівні світових цін: Інформаційна система світових цін товарних ринків. Проблеми нееквівалентного обміну. Поняття «умови торгівлі» і його економічний зміст [5; 6; 28; 29; 30].

Тема 4. Міжнародний поділ праці та кооперація виробництва.

Міжнародний поділ праці (МПП) - вихідна основа розвитку СГ і МЄВ. МПП як форма прояву суспільного поділу праці. Етапи розвитку МПП. Фактори поглиблення МПП. Вплив технологічної революції на МПП. Головні організаційно-економічні форми втілення МПП.

Система міжнародного поділу праці та основні тенденції її розвитку у сучасних умовах. Міжнародна спеціалізація виробництва. Міжнародне виробниче кооперування. Проблеми і передумови участі України в МПП [7; 8; 31; 32; 33].

Тема 5. Міжнародні економічні відносини у сфері послуг.

Значення світового ринку послуг, передумови його формування. Специфічні ознаки міжнародної торгівлі послугами, її динаміка, структура і географічні напрямки.

Секторальні ознаки розвитку міжнародних ринків послуг. Міжнародні інжинірингові послуги. Міжнародний консалтинг. Міжнародний аутсорсинг. Міжнародні телекомунікаційні, фінансові, страхові послуги.

Туристичні послуги на світовому ринку. Міжнародні туристські потоки. Фактори розвитку міжнародного туризму.

Франчайзинг у системі міжнародних послуг. Регулювання умов використання товарних знаків, Мадридська угода про їх міжнародну реєстрацію. Міжнародний лізинг, його види. Головні країни-експортери лізингових послуг. Значення міжнародного лізингу в МТ та міжнародній інвестиційній діяльності.

Проблеми участі України в міжнародній торгівлі послугами [9; 10; 34; 35; 36].

Тема 6. Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво.

Загальні передумови розвитку міжнародної інвестиційної та виробничої діяльності. Міжнародний рух капіталу: суть, чинники, форми. «Інвестиційний клімат». Види зарубіжних інвестицій, їх масштаби. Зміни частки головних економічних центрів у вивозі капіталів. Основні потоки міжнародного обміну капіталами. Макроекономічні наслідки вивозу капіталу для країн-донорів та країн-реципієнтів. Вивіз капіталу як фактор інтенсифікації міжнародної інвестиційної і виробничої діяльності. Іноземні інвестиції в економіці України.

ТНК - головні суб'єкти міжнародної виробничої та інвестиційної діяльності, їх сутність і еволюція, сучасна стратегія. Типи монопольних об'єднань. Роль внутрішньо корпоративного обміну. Суперечності між ТНК і національно-державною формою політичної організації суспільства. Регулювання діяльності ТНК.

Роль фінансово-промислових груп (ФПГ) у розвитку міжнародного виробничого співробітництва.

Спільні підприємства (СП). Передумови й особливості розвитку спільного підприємництва. Організаційно-правові й економічні форми створення і функціонування СП. Масштаби, рівень і динаміка розвитку СП. Міжнародні стратегічні альянси (МСА). Роль МСА у сучасному науково-технічному міжнародному співробітництві. Вільні економічні зони (ВЕЗ). Класифікація ВЕЗ, особливості функціонування. Діяльність ВЕЗ у різних країнах. Передумови розвитку міжнародної підприємницької діяльності в Україні.

Міжнародні фінансові ринки та рух капіталу. Міжнародні фінансові центри, передумови їх функціонування. Податкові гавані. Офшорні зони.

Регулювання міжнародної інвестиційної діяльності: суть, його цілі, інструменти [11; 12; 37; 38; 39; 61].

Тема 7. Міжнародна міграція робочої сили.

Поняття міжнародної міграції робочої сили, її економічна природа, рушійні сили й етапи розвитку. Масштаби, форми й основні тенденції розвитку сучасних міграційних процесів. Види міжнародної міграції. Міжнародний ринок спеціалістів високої кваліфікації («золотих комірців») і проблема «відпливу інтелекту». Роль НТР у розвитку міграції робочої сили, наукових та інженерно-технічних кадрів. Соціально-економічні наслідки міжнародної трудової міграції. Міжнародна міграція робочої сили і платіжні баланси країн.

Загальні закономірності створення світового ринку робочої сили, головні регіони і центри її міжнародного тяжіння й експорту. Міжнародні монополії і ринок праці. Форми і засоби експлуатації робочих-іммігрантів. Вплив міжнародної економічної інтеграції на інтернаціоналізацію ринку праці.

Державне і міжнародне регулювання трудової міграції. Міжнародна організація праці (МОП), Міжнародна організація з питань міграції (МОМ) та їх роль у вирішенні питань безробіття і захисту прав трудящих. Програми стимулювання еластичності ринку праці і забезпечення зайнятості населення. Гнучкість ринку праці.

Проблеми трудової міграції і ринку робочої сили в Україні [13; 14; 40; 41; 42].

Тема 8. Міжнародний науково-технічний обмін.

Передумови науково-технічного співробітництва (НТС). НТС як форма МЕНВ. Традиційні і нові форми НТС країн світу. Вплив НТР на розвиток міжнародного НТС. Міжнародний рух технологій та механізм їх передачі. Спільні наукові дослідження. Міжнародні науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (НДДКР). Обмін науково-технічними досягненнями і досвідом. Взаємні консультації з основних питань НТС. Розробка науково-технічних прогнозів. Співробітництво у галузі науково-технічної інформації, винахідництва та патентної справи. Спільні наукові дослідження щодо

захисту навколишнього середовища, у медицині, освоєнні космосу і Світового океану. Напрями НТС - електронізація господарства, його автоматизація, нові види конструкційних матеріалів, біотехнології, атомна енергетика та ін. [15; 16; 43; 44; 45].

Змістовий модуль 2. «Ключові проблеми розвитку МЕВ».

Тема 9. Світова валютна система і міжнародні валютно-фінансові відносини.

Національні, міжнародні і світова валютні системи, їх сутність, елементи. Поняття валюти й її види. Конвертованість валют. Валютний курс, його види. Валютний паритет. Котирування валют. Крос-курс. Валютні ринки та валютні операції. Принципи, форми та інструменти валютної політики держав з відкритою економікою.

Еволюція світової валютної системи. Паризька, Генуезька, Бреттон-Вудська і Ямайська валютні системи. Європейська валютна система в повоєнний період. Валютно-фінансова система країн ЄС. Роль долара як світової валюти. Еволюція ролі та перспективи золота в міжнародних валютно-фінансових відносинах. Проблема диверсифікації міжнародних валютних резервів.

Механізм міжнародних розрахунків. Платіжний і розрахунковий баланси, їх структура. Платіжний баланс як індикатор взаємин національної економіки з зовнішнім світом. Методи регулювання платіжного балансу. Нестабільність міжнародних розрахунків і основні проблеми платіжних балансів країн світу [17; 18; 40].

Тема 10. Міжнародні кредитні відносини.

Міжнародний кредит, його роль у світовій економіці, функції у сфері зовнішньоекономічних зв'язків. Сутність міжнародних кредитних відносин. Основні види кредитних угод. Умови надання кредитів. Кредитні міжбанківські ставки. Класифікація кредитів.

Передумови формування і розвиток світового ринку позичкових капіталів (СРПК), його функції. Різновидність операцій на СРПК. Світовий грошовий ринок і ринок цінних паперів! Операції сек'юритизації. Сутність та особливості розвитку євроринку. Фактори розвитку євроринку та його сектори. Валютна й інституціональна структура СРПК. Система СВІФТ.

Роль транснаціональних банків у розподілі та перерозподілі міжнародних позичкових ресурсів.

Регіональні зміни у сфері зовнішніх запозичень. Проблеми зовнішньої заборгованості у МЕВ. Форми, структура і масштаби зовнішньої заборгованості. Інструменти управління зовнішнім боргом країн. Проблема заборгованості і значення іноземних кредитів для економічного розвитку України [17; 19; 20; 49; 50; 51; 52].

Тема 11. Міжнародна економічна інтеграція.

Міжнародна економічна інтеграція (МЕІ) - закономірність розвитку світового господарства і МЄВ. Сутність, цілі і значення МЕІ, основні ознаки. Передумови і фактори розвитку МЕІ як якісно нового рівня МЄВ. Головні учасники й організатори процесу МЕІ, його сучасні особливості. Форми МЕІ. Етапи формування міжнародних економічних інтеграційних угруповань. Економічні ефекти інтеграції.

Регіональний характер МЕІ як її особливість. Регіональні Інтеграційні об'єднання економічно розвинених країн.

Об'єктивні передумови, політичні й економічні цілі, основні етапи розвитку західноєвропейської економічної інтеграції. Єдність економічної системи країн ЄС. Особливості розвитку аграрної сфери. Створення західноєвропейської моделі єдиного промислового і науково-технічного розвитку. Єдина науково-технічна політика. Інституціональна структура і політико-правові механізми ЄС. Політика

ЄС відносно «третіх» країн та їх угруповань. Проблеми подальшого розширення ЄС. Україна й ЄС.

Європейська асоціація вільної торгівлі (ЄАВТ). ЄС - ЄАВТ.

Північноамериканська економічна інтеграція. Формування Північноамериканської зони вільної торгівлі (НАФТА). США у світових інтеграційних процесах. Глобальна політика США щодо процесів європейської економічної інтеграції. Особливості економічних відносин з країнами АТР.

Інтеграційні процеси в економіці країн, що розвиваються. Роль МЕІ у здійсненні НМЕП [21; 22; 53; 54].

Тема 12. Міжнародні економічні організації у багатосторонньому економічному співробітництві і регулюванні міжнародних економічних відносин

Поняття «міжнародні економічні організації» (МЕО). Роль МЕО в системі МЄВ. МЕО як вияв тенденції багатостороннього економічного співробітництва. Головні функції, принципи і методи діяльності МЕО, механізм управління, фінансові кошти. Участь країн у МЕО як одна з форм реалізації їх суверенітету. Сучасна система МЕО, їх класифікація.

Економічна діяльність ООН, її рівні. Система головних органів ООН. Генеральна Асамблея. Економічна і соціальна рада ООН (ЕКОСОР). Програми ООН. Регіональні комісії ООН з соціальних і економічних питань.

МЕО поза системою ООН. Організація економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР). «Велика вісімка».

Група Світового банку, мета створення, функції, структура. Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР). Міжнародна фінансова корпорація (МФК). Міжнародна асоціація розвитку (МАР). Багатостороннє інвестиційно-гарантійне агентство (БАГІ).

Міжнародний валютний фонд (МВФ) як одна з головних фінансових організацій: компетенція, фінансові кошти, організаційна структура, особливості кредитної діяльності. Фонди МВФ. Програми МВФ в Україні.

Банк міжнародних розрахунків (БМР) у системі регулювання валютно-кредитних відносин. Група десяти («Паризький клуб»). Лондонський клуб.

Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Головні напрями діяльності ЄБРР в Україні.

Європейський інвестиційний банк (ЄІБ), особливості його діяльності.

Регіональні банки реконструкції та розвитку в Африці. Азії, Латинській Америці, їх роль у економічному розвитку країн, що розвиваються.

Основні ризики та можливості для міжнародного бізнесу. Особливості управління ризиками. Управління ризиками корпорацій [23; 24; 55; 56; 57; 58; 59; 60; 62; 65; 66; 67; 69; 74].

Тема 13. Проблеми інтеграції України до системи світогосподарських зв'язків.

Необхідність і значення інтеграції України до СГ і МЄВ. Передумови входження України до світового економічного простору. Проблеми економічної безпеки. Трансформація структури зовнішньої торгівлі. Реалізація конкурентних переваг. Україна в міжнародних інвестиційних відносинах. Стабілізація виробництва та його структурна перебудова, залучення іноземних інвестицій. Створення конкурентного середовища. Досягнення експортно-імпоротної збалансованості. Зменшення рівня бартерного обміну.

Національні економічні інтереси України у сфері МЄВ: регіональні, субрегіональні і локальні. Головні напрями розвитку МЄВ: розвиток двосторонніх міжнародних відносин, розширення участі у європейському регіональному співробітництві, співробітництво в межах СНД, членство в міжнародних організаціях. Пріоритети України в регіональному співробітництві. Проблеми співробітництва з ЄС. Нові регіональні напрями зовнішньоекономічних зв'язків України. Україна - член СОТ: зовнішні детермінанти економічного розвитку країни. Переваги та загрози лібералізації внутрішнього ринку та зовнішньої торгівлі [1; 8; 17; 68].

Тема 14. Економічна єдність світу і глобальні проблеми міжнародних економічних відносин.

Формування економічної єдності світу. Поглиблення інтернаціоналізації СГ. Роль НТР у зближенні якісних характеристик сучасного виробництва.

Глобалізація економічного розвитку і роль МЄВ у налагодженні зв'язків національних економік зі світовим господарством, формуванні елементів глобальної економіки. Світова економічна рівновага, механізм її регулювання. Рушійні сили й особливості сучасної економічної глобалізації, її головні форми. Моделі економічного розвитку. Глобальні інвестиційні цикли.

Глобальні проблеми СГ і МЄВ. Міжнародні економічні аспекти вирішення екологічних проблем. Шляхи вирішення глобальної продовольчої проблеми. Глобальна енергетична проблема. Міжнародний тероризм у контексті безпеки світової спільноти. Координація міжнародної економічної політики [3; 5; 6; 17].

Тема 15. Глобалізація та глобальні проблеми людства

1. Сутність та основні ознаки процесу глобалізації сучасного світового господарства .
2. Наслідки глобалізації та антиглобалізм.
3. Фінансова глобалізація.
4. Глобальні проблеми [1; 5; 17; 23; 71].

Тема 16. Міжнародні корпорації у світовому господарстві

1. Сутність поняття «транснаціональна корпорація».
2. Причини виникнення ТНК.
3. Етапи еволюції транснаціональної діяльності корпорацій.
4. Типи ТНК.
5. ТНК як агент глобалізації світової економіки.
6. Середовище функціонування транснаціональних корпорацій [1; 8; 17; 24; 28; 35; 46; 47; 48; 51; 63; 64; 67; 70; 72; 73].

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с. р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												
Тема 1. Предмет і завдання дисципліни «Вступ до спеціальності Міжнародні економічні відносини»	5	2				3						
Тема 2. Міжнародні економічні відносини в системі світового господарства.	8	2	2			2						
Тема 3. Міжнародні торговельні відносини	8	2				3						
Тема 4. Міжнародний поділ праці та кооперація виробництва	8	2	2			2						

Тема 5. Міжнародні економічні відносини у сфері послуг	8	2				3						
Тема 6. Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво	8	2	2			2						
Тема 7. Міжнародна міграція робочої сили	8	2	2			3						
Тема 8. Міжнародний науково-технічний обмін	8	2				3						
Усього за модуль 1	45	16	8			21						
Змістовий модуль 2												
Тема 9. Світова валютна система і міжнародні валютно-фінансові відносини	5	2				3						
Тема 10. Міжнародні кредитні відносини	8	2	2			2						
Тема 11. Міжнародна економічна інтеграція	8	2				3						
Тема 12. Міжнародні економічні організації у багатосторонньому економічному співробітництві і регулюванні міжнародних економічних відносин	8	2	2			2						
Тема 13. Проблеми інтеграції України до системи світогосподарських зв'язків	8	2	2			2						
Тема 14. Економічна єдність світу і глобальні проблеми міжнародних економічних відносин	8	2				3						
Тема 11. Глобалізація та глобальні проблеми людства	8	2				3						
Тема 16. Міжнародні корпорації у світовому господарстві	8	2	2			3						
Усього за модуль 2	45	16	8			21						
Усього годин	90	32	16			42						

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття навчальним планом не передбачені.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1	Міжнародні економічні відносини в системі світового господарства.	2
2	Міжнародний поділ праці та кооперація виробництва	2
3	Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво	2
4	Міжнародна міграція робочої сили	2
5	Міжнародні кредитні відносини	2
6	Міжнародні економічні організації у багатосторонньому економічному співробітництві і регулюванні міжнародних економічних відносин	2
7	Проблеми інтеграції України до системи світогосподарських зв'язків	2
8	Міжнародні корпорації у світовому господарстві	2
9	Усього	16

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття навчальним планом не передбачені.

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання навчальним планом передбачені.

10. Методи навчання

Опитування, тестування, конспектування навчальної літератури, виконання індивідуальних завдань, написання рефератів, статей на студентську конференцію, використання кейсів, розгляд проблемних ситуацій, рішення ситуаційних задач, мозкова атака.

11. Методи контролю

Поточний модульний контроль та іспит.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота										Сума
Змістовий модуль № 1										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	
Змістовий модуль № 2										
T11	T12	T13	T14			T15	T16			
8	9	8	9			8	8			

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Рекомендована література

Базова

1. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини: навч. посібник / І.В. Амеліна. – К. : «Центр учбової літератури», 2013. – 256 с.
2. Андросова Т. В. Міжнародні організації / Т. В. Андросова, В. О. Козуб. – Харків : ХДУХТ, 2006. – 263 с.

3. Бестужева С.В. Міжнародні економічні відносини / С.В.Бестужева – Харківський національний економічний університет. – Х.: ХНЕУ, 2009 р., – 384 с.
4. Боринець С.Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини : підручник / С. Я. Боринець. – вид 5-те, переробл. і допов. – К. : Знання, 2008. – 582 с.
5. Воронова А. Е. Міжнародні економічні організації : навчальний посібник / Воронова А. Е., Єрохіна Л. В., Рябенко Л. І. – К. : ВД «Професіонал», 2006. – 352 с.
6. Горбач Л.М., Плотніков О.В Міжнародні економічні відносини: Підручник. – К.: Кондор, 2005. – 266с.
7. Гриффин Р., Пастей М. Международный бизнес. 4-е изд. / Пер. с англ. под ред. А. Г. Медведева. – СПб.: Питер, 2006. – 1088 с.
8. Козик В.В. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / В.В. Козик, Л.А. Ланкова, Н.Б. Даниленко. І. – 7-е вид. – К. : Знання, 2008. – 406 с.
9. Международные валютно-кредитные и финансовые отношения: Учебник / Под ред. Л.Н. Красавиной. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Финансы и статистика, 2005. – 576 с.
10. Международные экономические отношения : ответы на экзаменац. вопр. / Н. А. Тарелко, Л. М. Короткевич. – 3-е изд. – Минск : ТетраСистемс, 2012. – 112 с.
11. Международные экономические отношения : учебник. / Под ред. В.Е. Рыбалкина. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. – 647 с.
12. Мировая экономика и международные экономические отношения : [в 2 ч.] Ч.1 : учебник / под ред. Чл.-корр. РАН, д-ра экон. наук, проф. Р.И. Хасбулатова. – М. : Гардарики, 2006. – 671 с.
13. Мировая экономика и международные экономические отношения : [в 2 ч.] Ч. 2 : учебник / под ред. Чл.-корр. РАН, д-ра экон. наук, проф. Р.И. Хасбулатова. – М. : Гардарики, 2006. – 718 с.
14. Мировая экономика и международные экономические отношения : учебное пособие / Под ред. Л.Е. Стровского. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. – 287 с.
15. Мировая экономика и международный бизнес : учебник / кол. авторов ; под общ. ред. д-ра экон. наук, проф. В.В. Полякова и д-ра экон. наук, проф. Р.К. Щенина. – 5-е изд., стер. – М. : КНОРУС, 2008. – 688 с.
16. Мировая экономика. Международные экономические отношения. Глобалистика: учебник / А.А. Суэтин. – М.: Кнорус, 2008. – 320 с.
17. Сучасні тенденції міжнародних економічних відносин. Економічна інтеграція України у світове господарство : кол. монографія / І. М. Посохов [та ін.] ; ред. І. М. Посохов [та ін.] ; Харківський політехнічний ін-т, нац. техн. ун-т. – Харків : НТУ "ХПІ", 2016. – 450 с.

18. Филиппова И. А. Мировая экономика и международные экономические отношения : методические указания по подготовке к семинарским занятиям по дисциплине «Мировая экономика и международные экономические отношения» для студентов очной формы обучения / И. А. Филиппова. – Ульяновск : УлГТУ, 2013. – 131 с.

19. Філіпенко А.С. Міжнародні економічні відносини: теорія: підручник для студ. екон. спец, вищих навч. закл / А.С. Філіпенко. – К. : Либідь, 2008. – 408 с.

20. Хасбулатов, Р. И. Международные экономические отношения : учебник для бакалавров / Р. И. Хасбулатов. – М. : Издательство Юрайт, 2014. – 910 с.

21. Хмылев В. Л. Современные международные отношения: учебное пособие / В.Л. Хмылев. Томск: Изд-во Томского политехнического университета, 2010. – 210 с.

22. Чечурина, М.Н. Международная интеграция и международные организации: учеб. пособие / М.Н. Чечурина. – Мурманск: изд-во: МГТУ, 2012. – 269 с.

23. Школа І.М. Міжнародні економічні відносини : підручник для студ. вищ. навч. закл. / І.М. Школа, В.М. Козменко, О.В. Бабінська ; Чернів. торг.-екон. ін-т Київ. над. торг.-екон. ун-ту. – вид 2-ге., переробл. і допов. – Чернівці: Книги-XXI, 2007. – 544 с.

Допоміжна

24. Posokhov I. M. Modern features and trends of the corporate governance and domestic model of corporate governance / I. M. Posokhov // Prospects for development of education and science : coll. of sci. art. / sci. ed. S. I. Drobyazko. – Plovdiv : Academic Publ. House of the Agr. Univ. Plovdiv, Bulgaria, 2016. – P. 38-41.

25. Posokhov I. M. The improvement of approaches to the classification of risks of industrial enterprises / I. M. Posokhov, U. V. Zhadan // Marketing and Management of Innovations = Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2016. – № 4. – P. 285-300.

26. Posokhov, I. M. (2012), “Analysis of risk category and scientific approaches to determination of risk”, Visnyk natsionalnoho technichnoho universytetu “KhPI”, no. 5, pp. 101-108.

27. Дикань В. Л. Дослідження міжнародних стандартів управління ризиками / В. Л. Дикань, І. М. Посохов // Бізнес Інформ. – 2014. – № 1. – С. 314-319.

28. Посохов І. М. Аналіз адекватності використання російських моделей оцінки ймовірності банкрутства для вітчизняних корпорацій / І. М. Посохов // Економіка. Фінанси. Право. – 2013. – № 6. – С. 32-36.

29. Посохов І. М. Аналіз досліджень зарубіжних наукових шкіл ризик-менеджменту / І. М. Посохов // Маркетинг і менеджмент інновацій = Marketing and Management of Innovations. – 2013. – № 4. – С. 164-172.

30. Посохов І. М. Аналіз існуючих підходів до класифікації ризиків / І. М. Посохов // Вісник економіки транспорту і промисловості = The bulletin of transport and industry economics : зб. наук.-практ. ст. – Харків : УкрДУЗТ, 2012. – № 39. – С. 67-76.

31. Посохов І. М. Аналіз рівня життя населення та особливості державного регулювання цін на соціально значимі товари в Україні / І. М. Посохов, В. Г. Штучний // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна = Kharkov University bulletin. Сер. : Економічна. – Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2006. – № 743. – 12 с.

32. Посохов І. М. Використання моделі Т. Гудзь для оцінки ризику банкрутства вітчизняних корпорацій / І. М. Посохов // Якість економічного розвитку: глобальні та локальні аспекти : матеріали 5-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 17-18 червня 2013 р. – Дніпропетровськ : Біла К. О., 2013. – С. 102-104.

33. Посохов І. М. Державне регулювання цін на продукцію соціального значення : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.03 [Електронний ресурс] / Ігор Михайлович Посохов ; [наук. керівник Штучний В. Г.] ; Харківський нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Харків, 2009. – 17 с.

34. Посохов І. М. Дослідження державної політики регулювання ризику в країнах ЄС / І. М. Посохов // Економіка. Фінанси. Право. Сер. : Економіка. – 2016. – № 2. – С. 8-11.

35. Посохов І. М. Дослідження категорії корпорація і сутності корпорації / І. М. Посохов // Вісник Нац. техн. ун-ту "ХПІ" : зб. наук. пр. Темат. вип. : Технічний прогрес та ефективність виробництва. – Харків : НТУ "ХПІ". – 2012. - № 16. – С. 3-12.

36. Посохов І. М. Дослідження методів оцінки ризиків корпорацій / І. М. Посохов // Європейський вектор економічного розвитку. – 2013. – № 2 (15). – С. 211-217.

37. Посохов І. М. Дослідження переваг, недоліків та проблем інноваційного розвитку сучасних корпорацій / І. М. Посохов // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва : зб. наук. пр. – Харків : ХНАДУ, 2015. – № 4 (11). – С. 126-132.

38. Посохов І. М. Дослідження факторів ризиків корпорацій / І. М. Посохов // Бізнес Інформ. – 2012. – № 8. – С. 207-211.

39. Посохов І. М. Економіка і маркетинг: практикум : навч. посібник / І. М. Посохов, В. Г. Дюжев, Т. О. Погорелова ; ред. І. М. Посохов ; Харківський політехнічний ін-т, нац. техн. ун-т. – [2-е вид., доп. і перероб.]. – Харків : НТУ "ХПІ", 2015. – 132 с.

40. Посохов І. М. Економіка підприємства : практикум : [навч. посібник] / І. М. Посохов, В. Г. Дюжев, Т. О. Погорелова ; Харківський політехнічний ін-т, нац. техн. ун-т. – [2-е вид., доп. і перероб.]. – Харків : НТУ "ХПІ", 2015. – 159 с.

41. Посохов І. М. Комплексна технологія управління ризиками в міжнародному бізнесі / І. М. Посохов, Ю. В. Жадан // Сучасні тенденції міжнародних економічних відносин. економічна інтеграція України у світове господарство : кол. монографія / І. М. Посохов [та ін.] ; ред. кол. І. М. Посохов [та ін.] ; Харківський політехнічний ін-т, нац. техн. ун-т. – Харків : НТУ "ХПІ", 2016. – Розд. 3.1. – С. 132-144.

42. Посохов І. М. Маркетинг : навч. посібник / І. М. Посохов, Є. М. Ігнатова ; Харківський політехнічний ін-т, нац. техн. ун-т. – Харків : НТУ "ХПІ", 2013. – 135 с.

43. Посохов І. М. Маркетинг: теорія та ситуаційні вправи : навч.-метод. посібник / І. М. Посохов ; Харківський політехнічний ін-т, нац. техн. ун-т. – Харків : НТУ "ХПІ", 2011. – 112 с.

44. Посохов І. М. Маркетинг: теорія та ситуаційні вправи : навч.-метод. посібник / І. М. Посохов ; Харківський політехнічний ін-т, нац. техн. ун-т. – [2-е вид., доп. і перероб.]. – Харків : НТУ "ХПІ", 2015. – 112 с.

45. Посохов І. М. Методичне забезпечення управління ризиками корпорацій / І. М. Посохов // Маркетинг інновацій і інновації у маркетингу : зб. тез доп. 6-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 27-29 вересня 2012 р. – Суми : ДД "Папірус", 2012. – С. 209-211.

46. Посохов І. М. Порівняльна характеристика моделей корпоративного управління в ринковій економіці: переваги та недоліки / І. М. Посохов // Бізнес Інформ. – 2012. – № 7. – С. 157-159.

47. Посохов І. М. Розвиток економічного змісту категорії "корпорація" / І. М. Посохов // Вісник економіки транспорту і промисловості = The bulletin of transport and industry economics : зб. наук.-практ. ст. – Харків : УкрДУЗТ, 2012. – № 38. – С. 281-287.

48. Посохов І. М. Розвиток класифікації методів управління ризиками корпорації / І. М. Посохов // Теорія та практика управління економічним

розвитком : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 22-24 листопада 2012 р. : в 3 т. – Донецьк : ООО "Фирма "Друк-Инфо", 2012. – Т. 1. – С. 281-283.

49. Посохов І. М. Система показників У. Бівера для оцінки банкрутства корпорацій / І. М. Посохов // Перспективні питання економіки та управління : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 8-9 квітня 2013 р. – Дніпропетровськ : Герда, 2013. – 37-39.

50. Посохов І. М. Сучасний стан методичного забезпечення управління ризиками корпорацій / І. М. Посохов // Бізнес Інформ. – 2012. – № 10. – С. 266-271.

51. Посохов І. М. Теоретичні та практичні аспекти управління ризиками корпорацій : монографія / І. М. Посохов. – Харків : ПВПП "СЛОВО", 2014. – 499 с.

52. Посохов І. М. Удосконалення нормативної бази фінансово-економічних показників для аналізу ризиків корпоративної діяльності / І. М. Посохов // Економічний часопис ХХІ. – 2013. – № 7-8 (1). – С. 46-49.

53. Посохов І. М. Факторний аналіз фінансового стану корпорацій / І. М. Посохов // Культура народів Причорномор'я. – 2013. – № 262. – С. 78-82.

54. Посохов І. М. Ціноутворення на світових товарних ринках / І. М. Посохов // Сучасні тенденції міжнародних економічних відносин. економічна інтеграція України у світове господарство : кол. монографія / І. М. Посохов [та ін.] ; ред. кол. І. М. Посохов [та ін.] ; Харківський політехнічний ін-т, нац. Техн. ун-т. – Харків : НТУ "ХП", 2016. – Розд. 4.2. – С. 238-251.

55. Посохов І. М. Використання системи показників У. Бівера для оцінки ризику банкрутства корпорацій / І. М. Посохов // Вісник Сумського держ. ун-ту. Серія : Економіка. – 2013. – № 3. – С. 65-72.

56. Посохов І. М. Використання моделі О. О. Терещенка для діагностики ймовірності банкрутства корпорацій / І. М. Посохов // Актуальні проблеми менеджменту: теоретичні і практичні аспекти : матеріали 1-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 6-7 червня 2013 р. / уклад. С. М. Ступак. – Одеса : Атлант, 2013. – С. 36-38.

57. Посохов И. М. Перспективы влияния возможного вступления Украины в ВТО на уровень цен / И. М. Посохов // Вестник экономики транспорта и промышленности. – Харьков : УкрГУЖТ, 2006. – № 14. – С 72. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/1349>

58. Posokhov I. M. Main risks and opportunities for international business / I. M. Posokhov, U. V. Zhadan // Проблемы экономики, организации и

управления в России и мире: материалы 7-й Междунар. науч.-практ. конф., 7 октября 2016 г. / отв. ред. Н. В. Уварина. – Прага, Чешская Респ. : WORLD PRESS s r.o., 2016. – С. 126-127.

59. Posokhov I. M. The features of risk management on oilseed industry enterprises / I. M. Posokhov, U. V. Zhadan // Theoretical & Applied Science. – 2017. – Iss. 01, vol. 45. – P. 101-108.

60. Posokhov I.M., Herashchenko I.A. (2016) QUASI ADAPTIVE PREDICTION BEHAVIOR OF THE EXCHANGE RATE AT THE EXAMPLE OF THE MARKET FOREX. ISJ Theoretical & Applied Science, 08 (40): 23-26.

61. Економіка підприємства: навч. посіб. / [І. М. Посохов, В. Г. Дюжев, С. В. Сусліков, К. О. Тимофєєва] ; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т. «Харків. Політехн. ін-т». – Харків: НТУ «ХП», 2016. – 380 с.

62. Жадан, Ю.В. Управління інноваційними ризиками на підприємствах олійно-жирової галузі / Ю.В. Жадан, І.М. Посохов // Маркетинг інновацій і інновації у маркетингу: збірник тез доповідей X Міжнародної науково-практичної конференції, 29 вересня - 1 жовтня 2016 р. / Відп. за вип. Ю.М. Гладенко. – Суми: Ткачов О.О., 2016. – С. 75-76.

63. Посохов И. М. Проектный подход в управлении кризисом организации / И. М. Посохов, С. Н. Погорелов // Вестник Нац. техн. ун-та "ХПИ" : сб. науч. тр. Темат. вып. : Технический прогресс и эффективность производства. – Харьков : НТУ "ХПИ". – 2011. – № 7. – С. 176-181.

64. Посохов И.М. Актуальность секьюритизации рисков в страховании и перестраховании в современных условиях / И.М. Посохов // Вісник НТУ «ХП». Збірник наукових праць. Тематичний випуск: «Технічний прогрес і ефективність виробництва». – Харків : НТУ «ХП». – 2011 –№ 25. – С. 12-18.

65. Посохов И.М. Анализ действующей практики управления операционными рисками в коммерческих банках / И.М. Посохов // Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Стратегія інноваційного розвитку економіки: бізнес, наука, освіта» 06-09 квітня 2011 р. – Харків, НТУ «ХП». – 2011. – С. 46-48.

66. Посохов И.М. Мотивация персонала банка как фактор снижения операционного риска. / И.М. Посохов, О.В. Андрейченко. / Вісник НТУ «ХП». Збірник наукових праць. Тематичний випуск: «Технічний прогрес і ефективність виробництва». – Харків: НТУ «ХП». – 2010.–№ 60. – С. 145-151.

67. Посохов И.М. Управление рисками в корпорации / И.М. Посохов // European Applied Sciences, July, 2013, 7 – pp. 147-149.

68. Посохов І. М. Актуальність управління конкурентоспроможністю підприємства на засадах процесного підходу / І. М. Посохов, О. В. Чепіжко // Економічний розвиток і спадщина Семена Кузнеця, присвячена 115 річниці від дня народження видатного економіста, Нобелівського лауреата з економіки 1971 року : тези доп., 26-28 травня 2016 р. – Харків : [б. в.], 2016. – С. 190-193.

69. Посохов І. М. Дослідження існуючих наукових підходів до визначення категорій "ризик", "управління" та "управління ризиками" / І. М. Посохов, Ю. В. Жадан // Бізнес Інформ. – 2015. – № 12. – С. 26-31.

70. Посохов І. М. Дослідження ринку вагобудування України та конкурентоспроможності промислових підприємств залізничного транспорту на світовому ринку та ринку країн СНД / І. М. Посохов // Вісник НТУ «ХП». Серія: «Технічний прогрес і ефективність виробництва». – 2015. – № 60. – С. 115–119.

71. Посохов І. М. Маркетинг: навчальний посібник / І. М. Посохов, Є. М. Ігнатова. – Харків: НТУ «ХП», 2013. – 140 с.

72. Посохов І. М. Науково-методичний підхід до вибору методу оцінки конкурентоспроможності продукції / І. М. Посохов, Е. В. Чепіжко // Актуальні питання організації та управління діяльністю підприємств у сучасних умовах господарювання : електронне видання : зб. тез. доп. 6-ї Всеукраїнської наук.-практ. конф., 17 листопада 2016 р., м. Харків. – [Харків НАНГУ, 2016]. – С. 225-227.

73. Посохов І. М. Організаційно-економічний механізм корпоративної взаємодії в рамках корпоративної структури "МЕТЗАЛМАШБУДЕНЕРГО" / І. М. Посохов // Вісник економіки транспорту і промисловості = The bulletin of transport and industry economics : зб. наук.-практ. ст. – Харків : УкрДУЗТ, 2014. – № 45. – С. 114-119.

74. Посохов І. М. Управління ризиками у підприємстві : навч. посібник / І. М. Посохов ; Харківський політехнічний ін-т, нац. техн. ун-т. – Харків : НТУ "ХП", 2015. – 220 с.

7. Інформаційні ресурси

1. <http://www.delukr.cec.eu.int> — офіційний сайт Представництва Європейської Комісії в Україні.

2. http://www.president.gov.ua/topics/prior_eurochoice — офіційне Інтернет-представництво Президента України / Європейський вибір.

3. <http://www.ukraine-eu.mfa.gov.ua> — сайт співпраці України з ЄС.

4. <http://www.ukrstat.gov.ua> — офіційний сайт Державного комітету статистики України.

5. <http://www.imf.org> — офіційний сайт Міжнародного валютного фонду.
6. <http://www.worldbank.org> — офіційний сайт Світового банку.
7. <http://www.un.org> — офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй.
8. <http://www.wto.org> — офіційний сайт Світової організації торгівлі.
9. <http://www.unctad.org> - ООН ЮНКТАД, Доповіді про світовий розвиток.
10. <http://me.kmu.gov.ua> — Міністерство економіки України.
11. <http://www.liga.net> — українське законодавство та правові інформаційні ресурси.
12. <http://www.nau.kiev.ua> — база нормативних актів України.
13. <http://www.ilo.org> — Міжнародна організація праці.
14. <http://www.wto.org> — Світова організація торгівлі.
15. <http://www.unicc.org/unctad> — Конференція ООН з торгівлі та розвитку.
16. <http://www.iccwbo.org> — Міжнародна торгова палата.
17. <http://www.europa.eu.int> — Європейський Союз.
18. <http://www.summit8.gov> — Зустрічі “вісімки”.
19. <http://www.oecd.org> — Організація економічного співробітництва та розвитку.
20. <http://www.imf.org> — Міжнародний валютний фонд.
21. <http://www.iie.com> — Інститут міжнародної економіки. Вашингтон.